

la deplasarea masei sonore. Toate acestea s-au regăsit în viziunea dirijorului Nicolae Moldoveanu, viziune care a făcut posibilă estomparea acelor inerente, mult-puțin sesizabile hiatusuri care se creează la punctele de îmbinare ale scriiturii fracturate din Final, noduri critice, ivite după mișcările anterioare, caracterizate prin continuitate, dense din punct de vedere emotiv, care oricum lasă publicul epuizat și care, la sfârșit se vede confruntat deodată cu "un aparent altceva". Claritatea interpretării a făcut posibilă identificarea reminiscentelor sonore care au asigurat contrastul la cele patru episoade cu caracter de fugă, completate și de un coral; oricum dirijorul a adoptat o strategie foarte eficientă, aceea a unor tempo-uri care să permită asamblarea acestui puzzle într-o desfășurare cât mai cursivă. Orchestra Națională s-a reîntors cu suflu proaspăt, compartimentele de suflători de alamă, extrem de solicitate au făcut față cu brio acestei dificile partituri, iar instrumentele cu coarde au nuanțat cu multă sensibilitate dramatismul acestor pagini, pentru contemporaneitate cu adevărat vizionare.

Corina BURA

Eveniment la Sala Radio

Concertul simfonic desfășurat la Sala Radio în 12 octombrie 2018 a avut în program lucrări de **Antonín Dvořák**, **Carmen Petra-Basacopol** și **Serghei Rahmaninov**. La pupitrul Orchestrei Naționale Radio s-a aflat dirijorul **Nicolae Moldoveanu**, binecunoscut publicului pentru calitatea înaltă a interpretărilor sale, iar solistul serii a fost **Gabriel Croitoru**, artist ce oferă de fiecare dată modele de

În continuare, am ascultat *Concertino pentru vioară și orchestră opus 20* de **Carmen Petra-Basacopol**, în care **Gabriel Croitoru** a evoluat în postură solistică. Pe parcursul celor trei mișcări ale lucrării, am admirat reușita artistică incontestabilă și colaborarea fructuoasă dintre solist, dirijor și orchestră la nivelul viziunii estetice și al realizării artistice. În pofida dimensiunilor mai reduse (în comparație cu concertele tradiționale), lucrarea complexă se remarcă prin dinamismul, generozitatea inspirației melodice și originalitatea limbajului muzical. Partitura solistică este extrem de solicitantă, cu numeroase cadențe, cu momente lirice tulburătoare și pasaje strălucitoare repartizate pe toată desfășurarea ei. La **Gabriel Croitoru**, fiecare temă ori motiv muzical repetat capătă noi valențe expresive, fascinează și emoționează. Am perceput dialogul armonios dintre solist și orchestră, precum și reliefația expresivă a tuturor imaginilor muzicale. Dacă prima mișcare, *Allegro moderato ma con spirito*, a transmis un caleidoscop de tablouri muzicale pline de energie și optimism, în *Adagio espressivo*, muzicienii au evocat o lume cuceritoare, remarcabilă prin lirism generos și semnificații adânci. Finalul *Allegro con brio*, a încununat o prestație de excepție, asemănătoare unei feerii pline de culoare și de sentimente pozitive. Publicul a fost impresionat de frumusețea, de dinamismul și bucuria pe care le-a transmis muzica venerabilei compozitoare; creația distinsei autoare stă mărturie pentru "tinerețea fără bătrânețe" a valorilor artistice autentice. Această lucrare originală și-a găsit interpretul potrivit în persoana violonistului **Gabriel Croitoru** grație harului său, a experienței sale muzicale, precum și capacității de a exterioriza stări sufletești de excepție, situate după părerea lui Hegel „deasupra oricărei exprimări cu ajutorul finitului”. La cererea entuziastă a

publicului, **Gabriel Croitoru** a cântat *Gavota* din *Partita a III-a* în Mi major de **Johann Sebastian Bach**, lucrare apreciată pentru frumusețea discursului muzical și bogăția expresivă. Am admirat și de această dată îmbinarea artei instrumentale inegalabile cu gândirea muzicală elevată a excepționalului violonist.

În partea a doua a programului, orchestra dirijată de maestrul **Nicolae Moldoveanu** a prezentat *Dansurile simfonice op. 45* de **Serghei Rahmaninov**. Interpretarea plină de fantezie și de elan a artiștilor de pe scenă a entuziasmat publicul. Aflați într-o colaborare de excepție, aceștia au realizat imagini muzicale contrastante, au evocat original particularitățile specifice ale celor trei dansuri, au evidențiat amploarea și

echilibrul formei, precum și bogăția inspirației compozitorului; mai presus de toate, au evidențiat într-o manieră convingătoare tematica variată și caracterul muzicii ce poartă amprenta personală, unificatoare a lui Rahmaninov. Versiunea propusă de dirijor, originală prin intensitatea sentimentelor, prin insolit și ingenioase asocieri imagistice, a cucerit în egală măsură orchestra și publicul. Am admirat eleganța, eficacitatea și rafinamentul prestației dirijorale, care evidențiază talentul, profesionalismul, fantezia și dăruirea maestrului **Nicolae Moldoveanu**. Sub atenta coordonare a domniei sale, orchestra a reliefat cu multă dezinvoltură trăsăturile specifice ale fiecărui dans în parte, punând accent pe latura expresivă și pe pregnanța ritmică, a evocat tablouri

Gabriel Croitoru

referință ale repertoriului violonistic. În deschiderea programului a fost prezentată *Uvertura Otello, opus 93* de **Antonín Dvořák**, lucrare în care compozitorul tratează original tema shakespeariană în conformitate cu propria viziune artistică. Versiunea realizată de orchestra dirijată de **Nicolae Moldoveanu** s-a remarcat prin bogăție expresivă, sinceritate și elevație. Dincolo de semnificația funebră a titlului, am perceput dinamismul și energia muzicii, aspectul ei consolator, încrederea în valorile perene ale vieții. Orchestra a reliefat cu subtilitate noblețea melodică, pregnanța ritmică, ineditul armoniilor, contrastul dintre tablourile cu conținut liric, narativ ori dramatic.

pline de culoare și pitoresc, precum și o gamă variată de stări sufletești, situate între generozitate și entuziasm, eroism și lirism avântat. O mențiune specială trebuie acordată nivelului artistic înalt al instrumentiștilor care alcătuiesc Orchestra Națională Radio; pe parcursul întregii manifestări muzicale, ansamblul a dezvăluit omogenitatea, maturitatea, concentrarea și responsabilitatea ce o caracterizează. Interpretările de excepție ale dirijorului **Micolae Moldoveanu** și ale violonistului **Gabriel Croitoru** emoționează și entuziasmează de fiecare dată audiența. Integrat în categoria evenimentelor muzicale de marcă ale stagiunii 2018-2019, concertul de la Sala Radio constituie un model de artă interpretativă și de viziune estetică elevată.

Carmen MANEA

Festival de pian la Sala Radio

Radio România Muzical a avut ideea lăudabilă de a organiza un festival de pian, sub titlul *Moștenitorii României Muzicale*, dedicat Centenarului Marii Uniri. Publicul meloman a putut asculta trei zile la rând pianiști valoroși născuți în România, stabiliți în Anglia, Austria și Franța. Situația de emulație creatoare a avut un rol benefic, sporind interesul auditoriului care a reacționat entuziast în fiecare seară.

Recitalul din 16 octombrie, sponsorizat de Clubul Rotary din Pipera, a fost susținut de **Florian Mitrea**, laureat al concursurilor internaționale de pian de la München (2014), Hamamatsu (2015), Verona și Manchester (2016), Glasgow (2017), Harbin - China și Royal Over-Seas League (2018). Absolvent al Royal Academy of Music, Florian Mitrea predă din 2014 la catedra de pian și muzică de cameră a acestei instituții prestigioase.

De la primele sunete ale *Sonatei op. 53 în Do major* ("Waldstein"), s-a simțit, în afara unei pianistici de excelentă calitate, prezența unei școli muzicale inconfundabile: Florian Mitrea studiază din 2015 cu Boris Petrushansky, fost student al lui Lev Naumov (1925-2005), el însuși student al celebrului Heinrich Neuhaus și continuator al tradiției în care s-au format Sviatoslav Richter, Emil Ghilels, Yakov Zak, Radu Lupu, Vladimir Krainev și alții. Energic, aparent extravertit, Florian Mitrea merge rapid pe scenă, salută adânc și elastic publicul. Sonata de Beethoven a fost bine orientată către rezultat, impecabilă tehnic, cu sonorități foarte diverse. În partea a doua a sonatei, modul de a timbra top-voice-urile din acorduri și stăpânirea perfectă a planurilor sonore au eclipsat retorica ușor didactică; începutul destins, liric al finalului, glissando-urile de octave și viteza codei au fost de nivel înalt. Ritmul suplu, rubato-ul bine gândit și simțit, maleabilitatea formulei de acompaniament de la mâna stângă au făcut ca *Melodia ungară D 817* de Schubert să dea impresia unei apariții nostalgice, trecătoare și totodată foarte consistente. Cele 12 variațiuni ale *Passacagliei* de Sigismund Toduță au impresionat prin sugestii poetice, imaginație spațială și o construcție fără cusur. *Rapsodia ungară nr. 5* de Liszt a avut izbucniri bruște bine regizate, o retorică convingătoare, mai puțin previzibilă ca cea din *Sonata "Waldstein"* și s-a legat frumos de *Melodia ungară* a lui

Schubert, cu *Passacaglia* lui Toduță la mijloc. *Rondo a capriccio* de Radu Paladi a sunat splendid – tempo-ul rapid, ușurința pianistică extraordinară, tușurile extrem de precise au făcut să se audă alte lucruri decât cele ce se aud de obicei (îmi aduc aminte de niște studii de Chopin cântate de Vladimir Krainev la Ateneu prin anii '80, în care, grație vitezei incredibile, în acord cu indicațiile metronomice ale compozitorului, se auzeau voci și relații armonice noi, spre uimirea și chiar consternarea unor muzicieni din sală). Prezența unor frâne excepționale, ca la patinajul artistic de mare performanță, face posibile aceste efecte și amplifică atât plăcerea interpretului, cât și pe cea a publicului. Cred că Radu Paladi ar fi fost încântat de această variantă a piesei sale.

Variațiunile din *Cântecul* lui Paul Constantinescu au fost capricioase, rafinate, diferite între ele, iar celebrul *Joc dobrogean* – amețitor și totodată perfect stăpânit, cu melodia de la mâna stângă în coda de o suplețe remarcabilă, a amintit din nou de stilul lui Krainev. Succesul a fost foarte mare; bisul, *Bagatela pentru Andra* de Dan Popescu, reprezentant al Clubului Rotary Pipera – o muzică agreabilă, lejeră, potrivită unui film romantic – a fost un galant gest de omagiere a sponsorului.

Florian Mitrea a lăsat impresia unui muzician serios, extrem de cultivat și înzestrat, un virtuoz al cărui scop nu este virtuozația în sine. Unicul reproș ce i s-ar putea adresa ar fi

Florian Mitrea

infinitezimala patină didactică, iota demonstrativ-explicativă (de pildă, în relieful expresiv al temei principale din finalul sonatei de Beethoven). Raportul dintre control și "laissez-aller" – simplitate, naturalețe, spontaneitate – rămâne un subiect inepuizabil. Poți număra pe degete rari artiști la care el pare ideal și artificul nu se simte de loc.

A doua seară, 17 octombrie, am auzit recitalul **Adelei Liculescu**, cea mai tânără dintre participanți. Școlită la Viena, pianista a luat premii la concursuri în Austria, Germania și Elveția (Prix du piano la Berna în 2018). Obținând premiul I la concursul Bösendorfer din Viena în 2015, Adela Liculescu a cântat pe un pian Bösendorfer special adus din capitala Austriei, care însă nu a reușit să umbrească Steinway-ul din seara precedentă. Sunetul său, mai puțin strălucitor, a oferit un spectru mai mic de nuanțe și sugestii de timbre. *Melodia* din opera *Orfeu și Euridice* de Gluck a deschis recitalul, urmată de *Sonata în re minor K 141* de Scarlatti, precisă dar puțin estompată, fără mari contraste. Deși realizată tehnic și cântată cu mult aplomb, *Sonata* în si minor de Liszt va mai avea de câștigat, cu timpul, în viziune. Începutul, cu sunet foarte prezent și prea expresiv, ar fi putut avea mai mult